

FENILKETONÚRIA

Információs anyag a PKU-ról
TEMPLE - TOOLS

BIMDG

British Inherited Metabolic Diseases Group

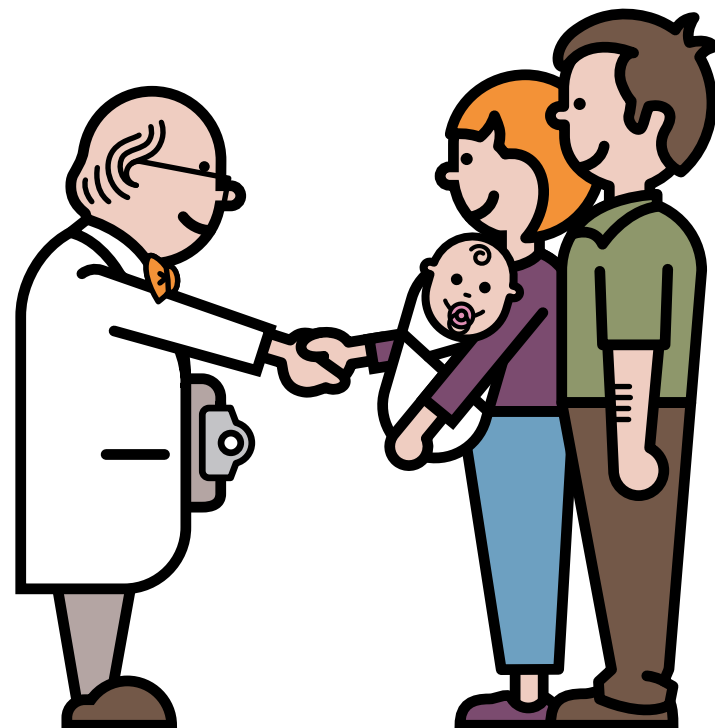
AZ EREDETI ANYAGOT
DR. BURGARD ÉS DR. WENDEL KÉSZÍTETTE
2. verzió, 2017. február

PKU

 NUTRICIA

PKU

Információs anyag
a csecsemőkori tömegszűrés
pozitív eredménye esetén

MÓDOSÍTTA A BIMDG
(Az angol anyagcsere betegségekkel
foglalkozó dietetikusok csoportja)

BIMDG

British Inherited Metabolic Diseases Group

AZ EREDETI ANYAGOT
DR. BURGARD ÉS DR. WENDEL KÉSZÍTETTE
2. verzió, 2017. február

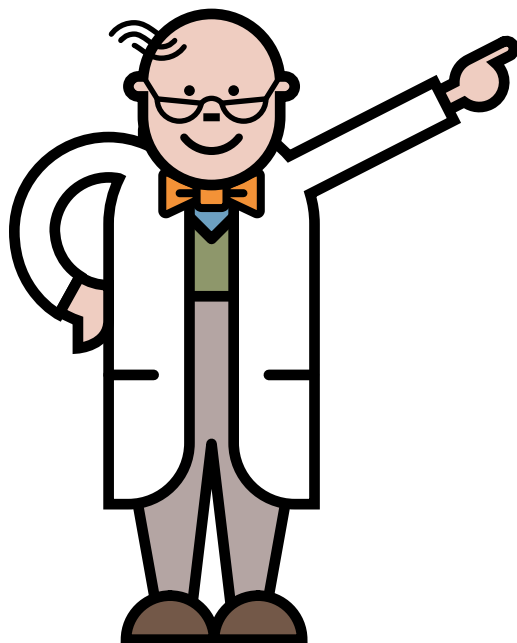

Supported by **NUTRICIA**
as a service to metabolic medicine

Mit jelent a PKU?

A PKU a fenilketonúria megbetegedés rövidítése.

Ez egy veleszületett megbetegedés, mely során a fehérjének egy alkotóelemét nem tudja megfelelően feldolgozni a szervezet.

Phenyl Keton Uria

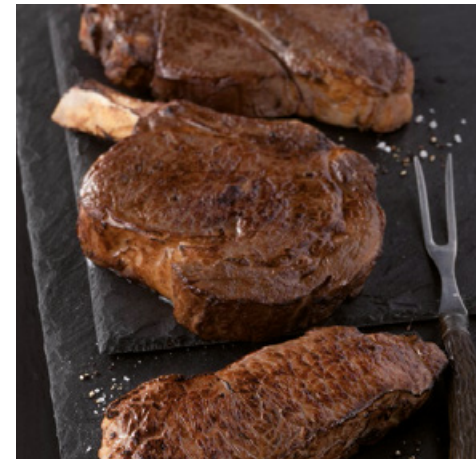
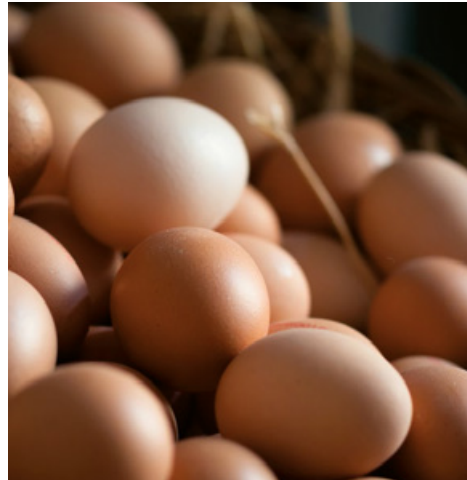
PKU

PKU és a fehérje

A PKU negatívan befolyásolja a fehérje lebontását a szervezetben.

Ez azért probléma számunkra, mert a szervezetnek feltétlenül szüksége van a fehérjére a növekedéshez és a fejlődéshez.

Számos általunk fogyasztott ételnek magas a fehérje tartalma.

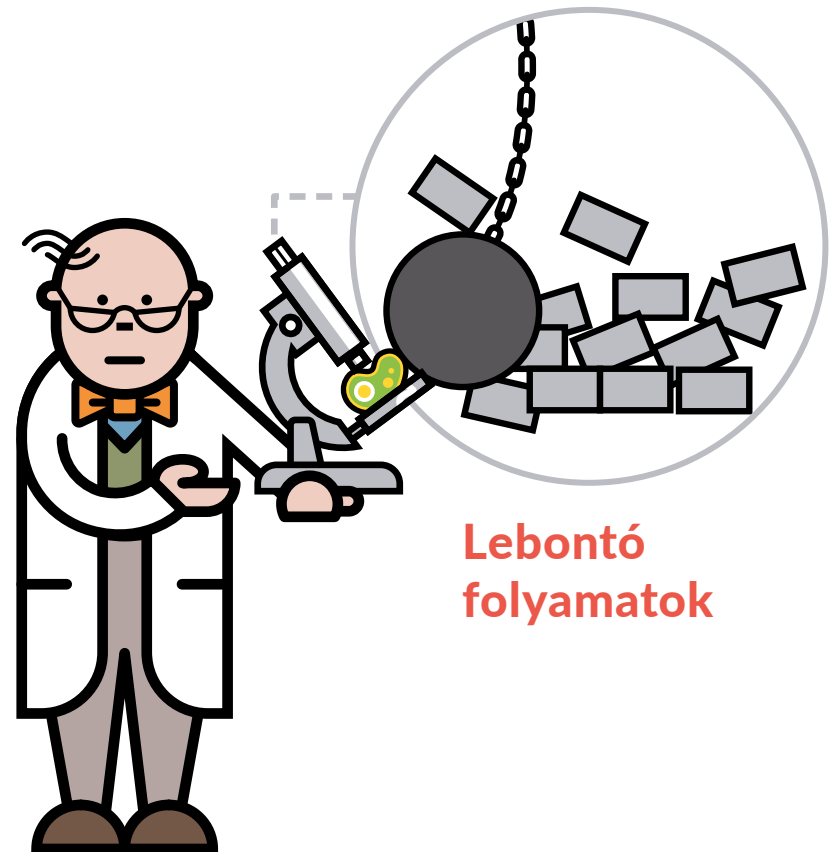

Hogyan működik a test?

Az **anyagcsere** olyan biokémiai folyamatok összessége, amelyek a test sejtjein belül zajlanak.

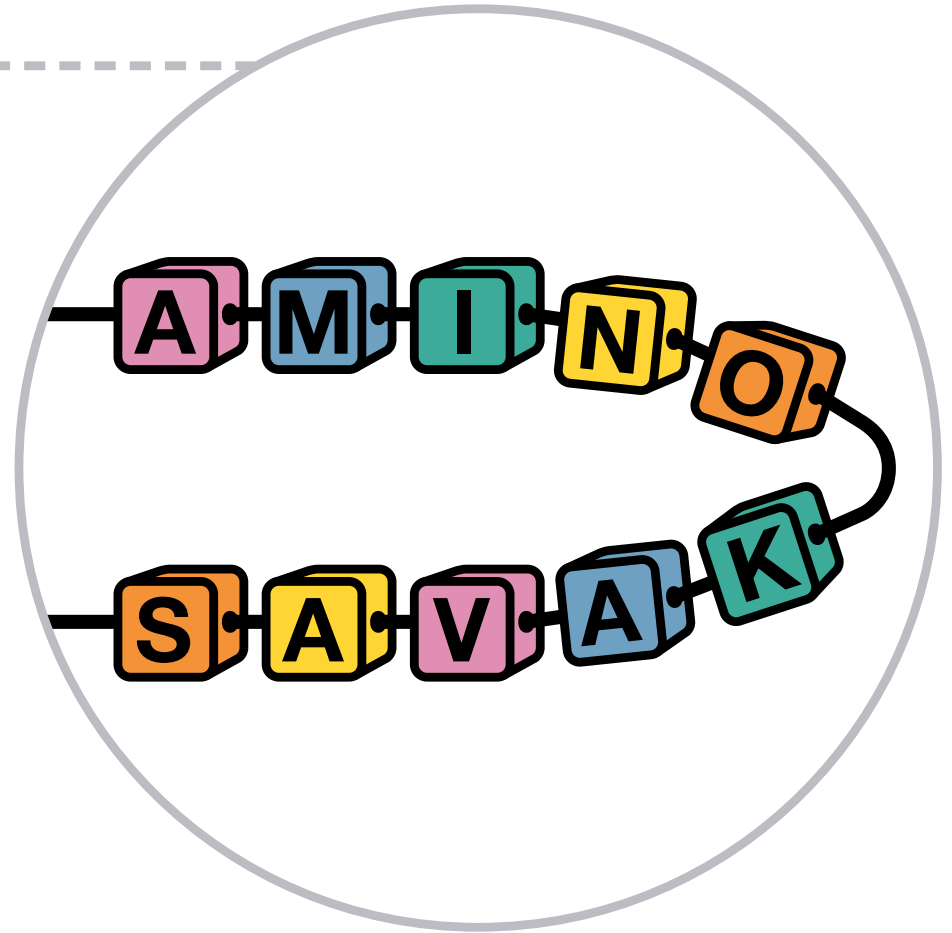
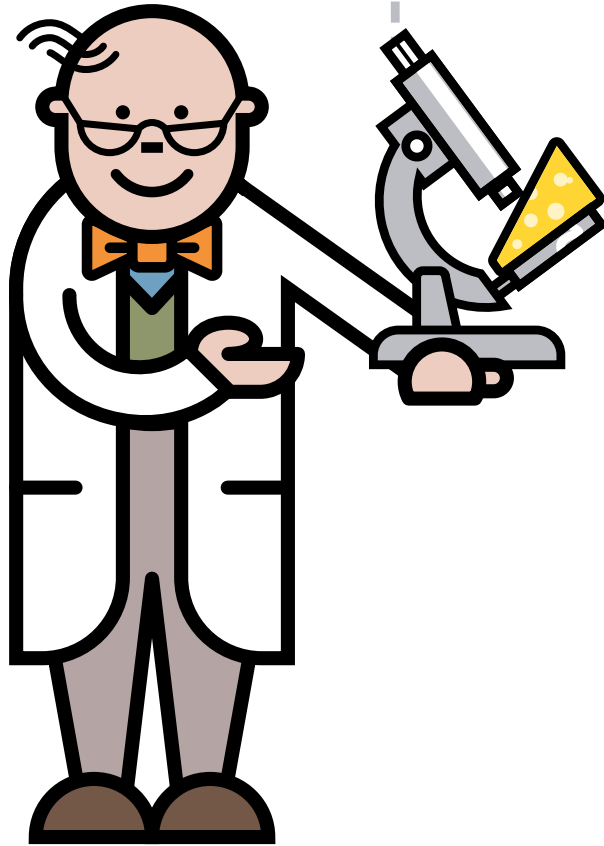

Építő
folyamatok

Lebontó
folyamatok

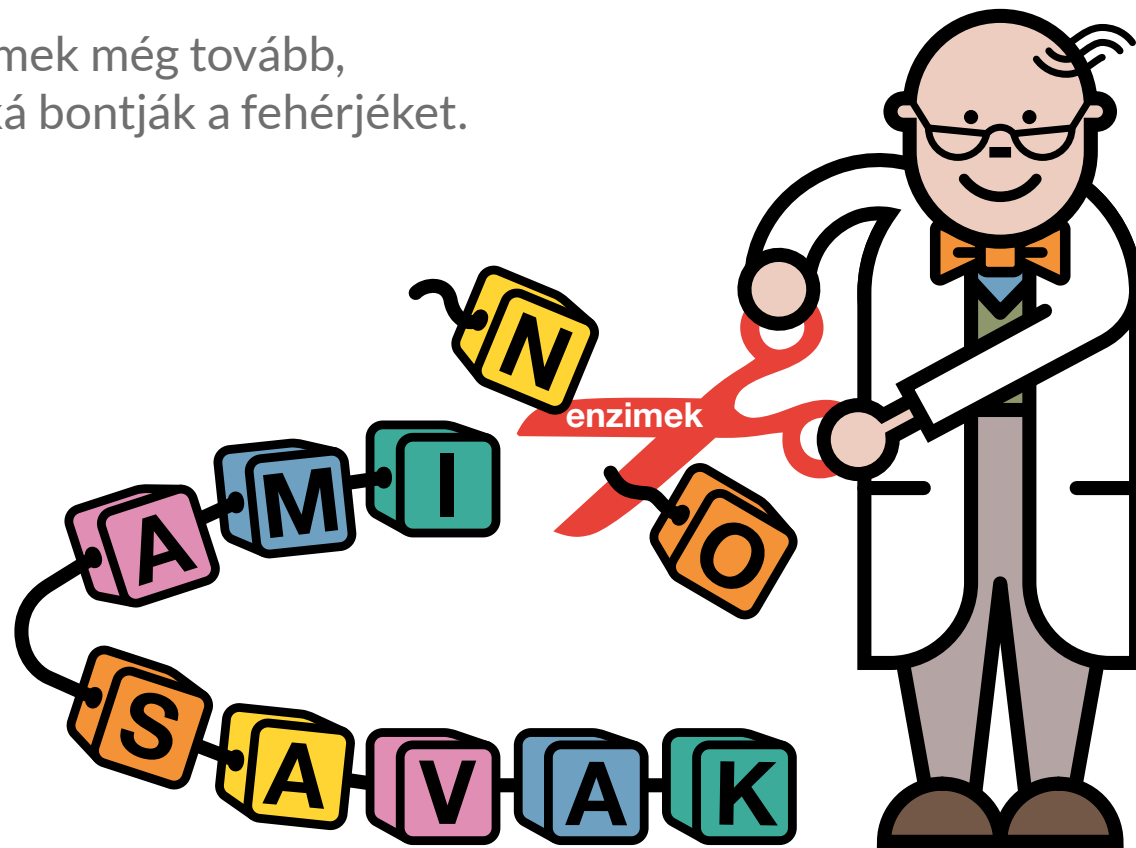
Miből áll a fehérje?

Hogyan alakulnak át fehérjék aminosavakká a szervezetben belül?

A fehérjék az enzimek segítségével bomlanak részekre. Ezt úgy kell elképzelni, mintha „biokémiai ollóval” lennének széthasítva a szervezetben belül.

Majd az enzimek még tovább, aminosavakká bontják a fehérjéket.

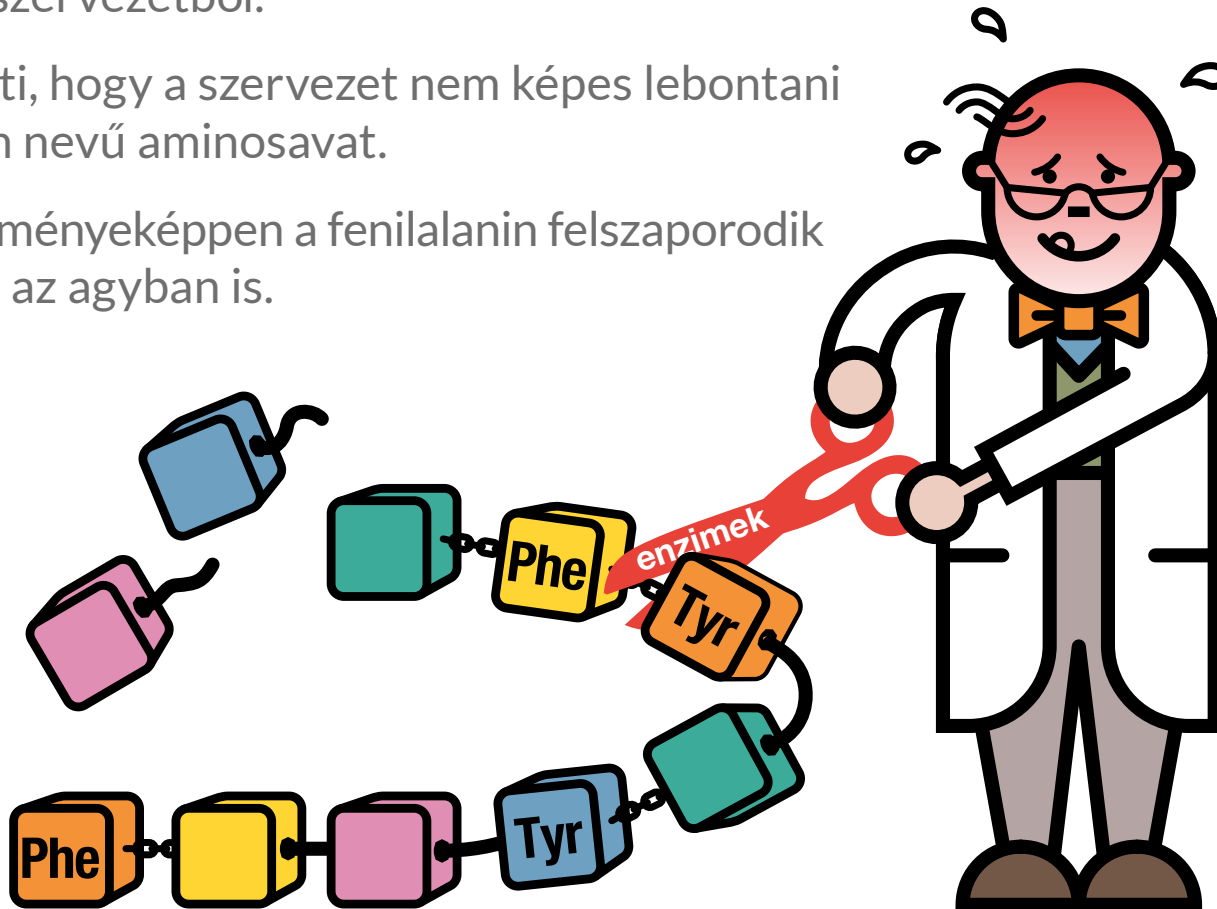

Mi történik PKU-ban?

PKU esetén, a fenilalanin-hidroxiláz nevű enzim hiányzik a szervezetből.

Ez azt jelenti, hogy a szervezet nem képes lebontani a fenilalanin nevű aminosavat.

Ennek eredményeképpen a fenilalanin felszaporodik a vérben és az agyban is.

Mi jellemezi a PKU-t?

A fenilalanin
nevű aminosav
felszaporodik
a vérben

Túl sok
ketontest
megjelenése
a vizeletben

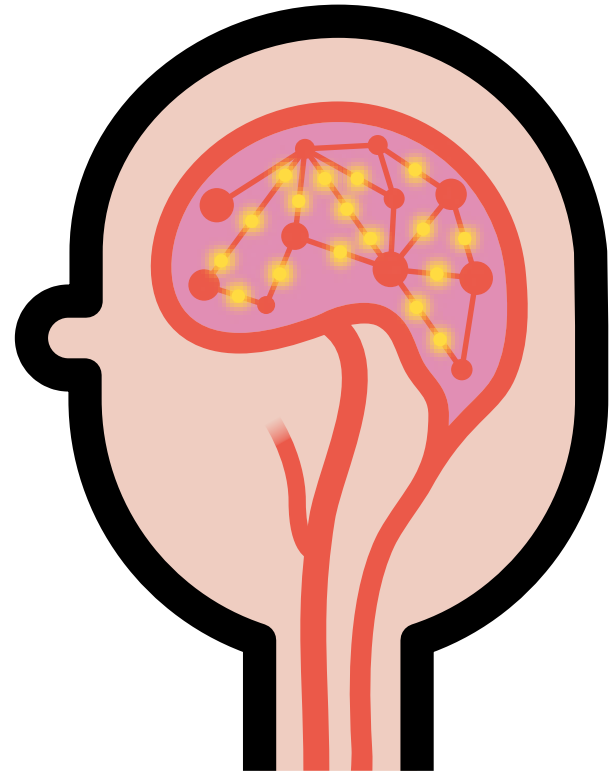
Mi lehet a káros következménye ennek?

A felszaporodott fenilalanin az agy károsodásához valamint tanulási és viselkedési zavarokhoz vezethet.

A korai felismerés és kezelés megelőzheti az agyi károsodásokat és a későbbi tanulási nehézségeket.

Megfelelő odafigyeléssel ezek elkerülhetők, ha következetesen betartják a fehérjeszegény diéta szabályait!

A diétát egy egész életen át kell tartani!

Hogyan diagnosztizálják a PKU-t?

A kötelező csecsemőkorai vérvételkor mérik a vérben felszaporodó fenilalanin mennyiségét és ennek segítségével diagnosztizálják a PKU-t.

Milyen az optimális diéta?

A MAGAS FEHÉRJETARTALMÚ ÉLELMISZEREK KERÜLÉSE

SZÁMÍTOTT MENNYISÉGŰVÉ FENILALANIN BEVITEL

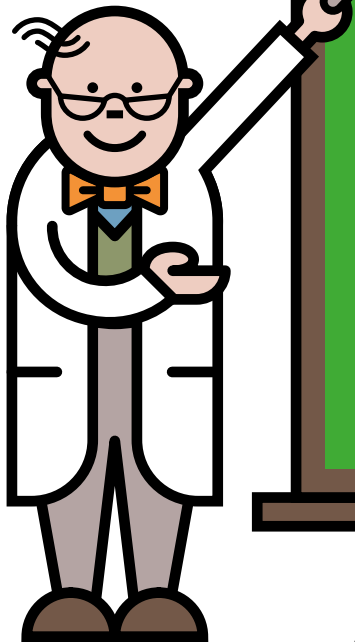
FEHÉRJE PÓTLÓ KÉSZÍTMÉNYEK

SPECIÁLISAN KIFEJLESZTETT FEHÉRJESZEGÉNY ÉLELMISZEREK

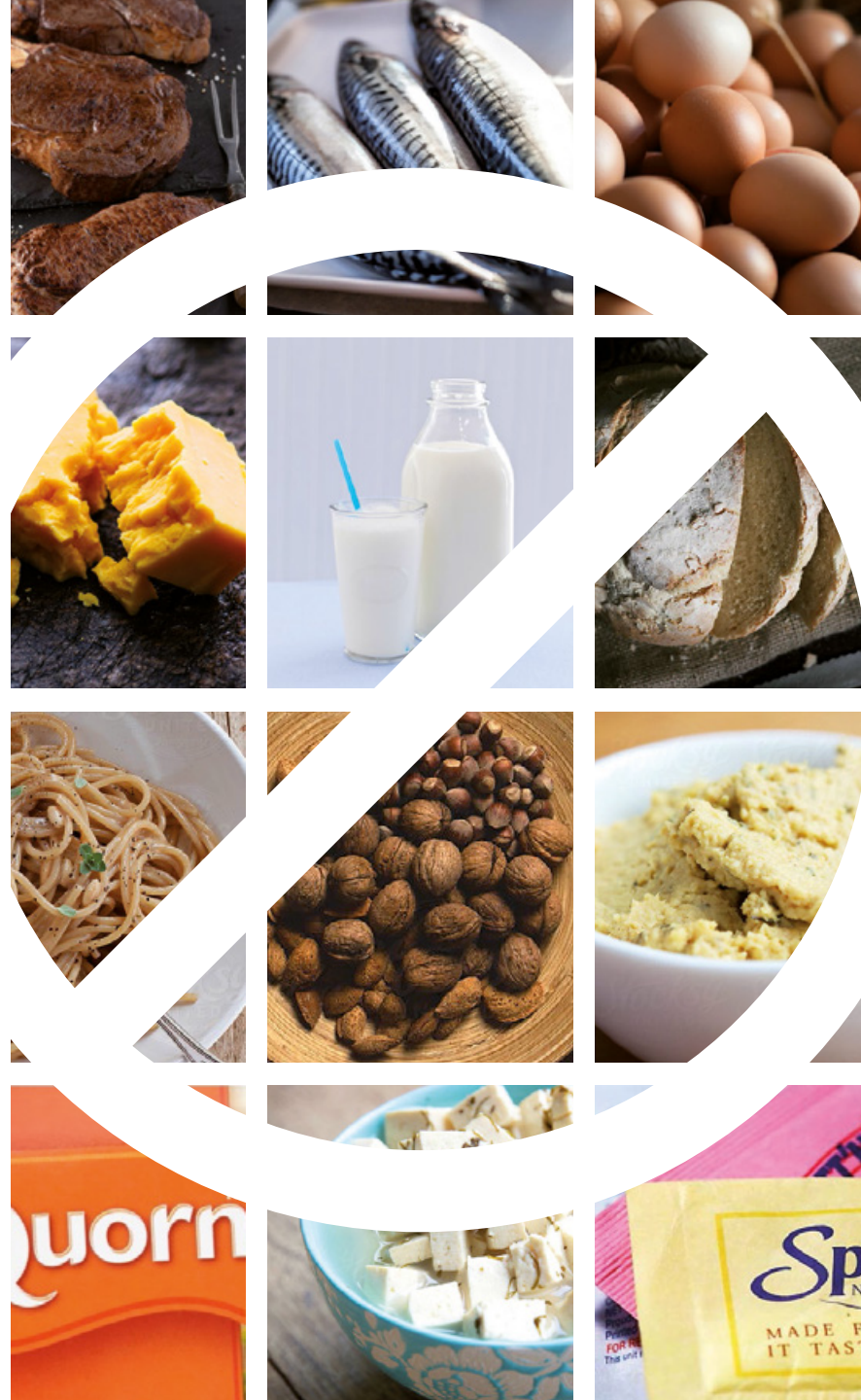
ASZPARTAM KERÜLÉSE

Magas fehérje tartalmú élelmiszerek

Az alábbi élelmiszerek magas fehérje-, és fenilalanin-tartalmúak: **hús és húskészítmények, halak, tojás, tej és tejtermékek, gabonafélék és az ebből készült élelmiszereink** (pl: kenyér, tészta, stb), **olajos magvak** (pl: dió, mandula, stb.), **szója és szójakészítmények.**

Azok az élelmiszerek és italok, melyek bizonyos mesterséges édesítőszert (pl: **aszpartam**) tartalmazznak, szintén kerülendők.

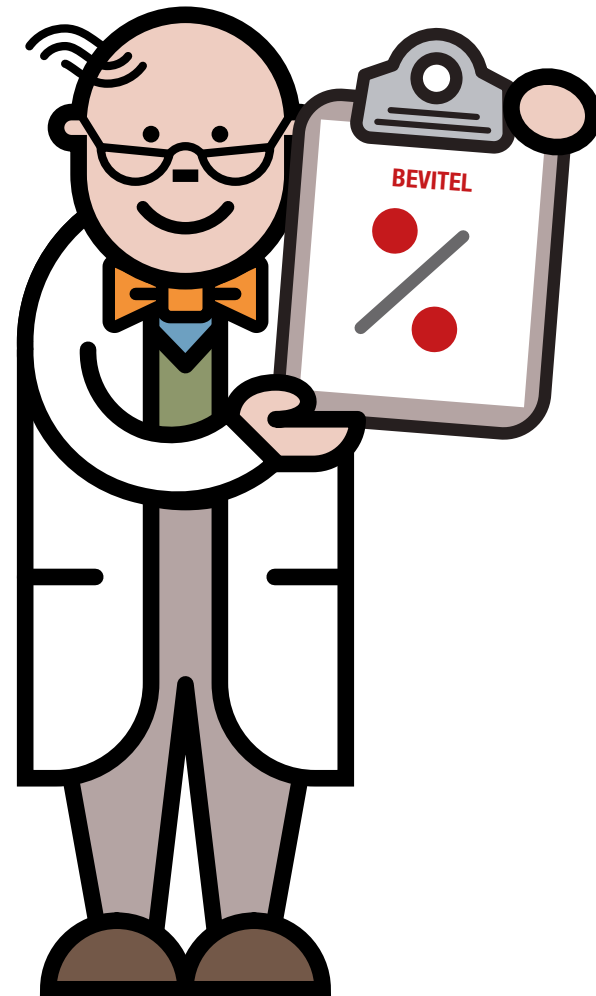
Számított fenilalanin-bevitel

Fenilalaninra szüksége van a szervezetnek, de csak az orvos vagy a dietetikus által kiszámított mennyiségben.

Csecsemőkorban, a számított mennyiségű fenilalanin bevitel az anyatejből és a csecsemőknek szánt speciális tápszer/élelmiszerből származhat.

A napi megengedett mennyiség meghatározásához kérje orvosa illetve dietetikus segítségét!

Fontos, hogy a mennyiséget rendszeresen újra kell számolni és ellenőrizni, ehhez a dietetikus valamint a kezelő orvos nyújt segítséget.

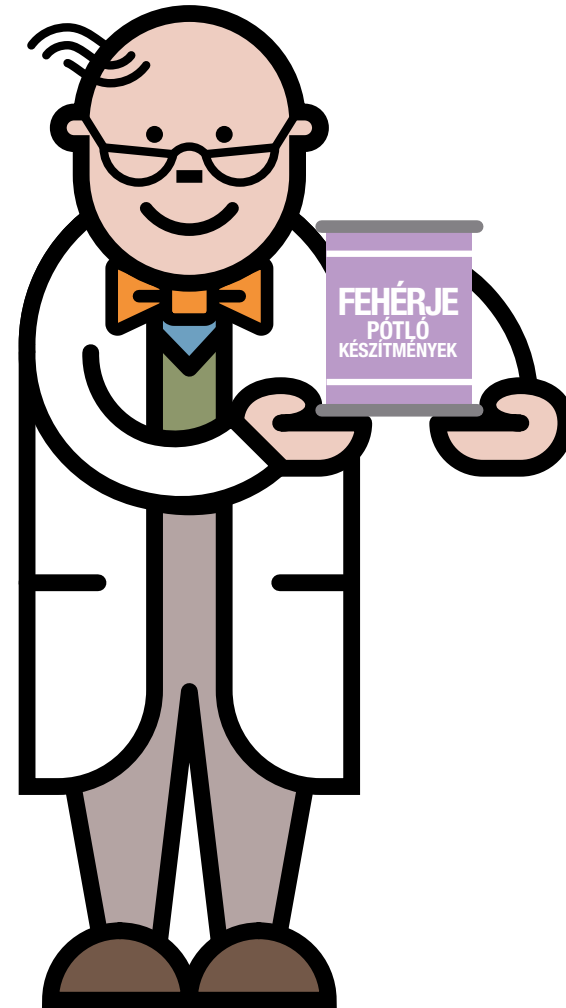

Fehérjepótló készítmények

A fehérje helyettesítése esszenciális szervezet számára.

A mennyiségének fedezni kell a csecsemő napi fehérje, energia, vitamin és ásványi anyag szükségletét.

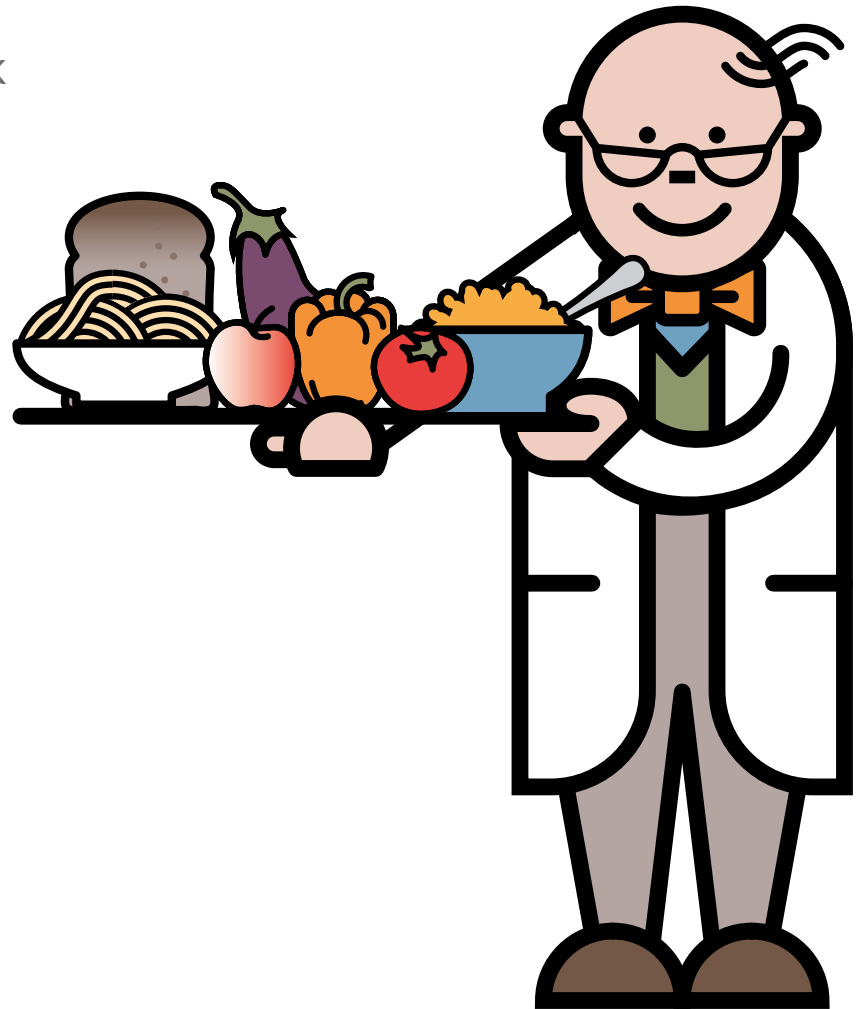
A fehérje helyettesítésére a kezelőorvosa speciális gyógyászati célra szánt tápszereket/élelmiszereket javasolhat.

Fehérjeszegény élelmiszerek

Sokféle fehérjeszegény élelmiszer kapható a boltokban, ezek a gyümölcsök és bizonyos zöldségek. Kérjen információt dietetikusától a választékról.

A fehérjeszegény lisztek és tészták speciális boltokban érhetőek el. Ezek segítenek biztosítani a napi megfelelő energiát és a diéta változatosságát.

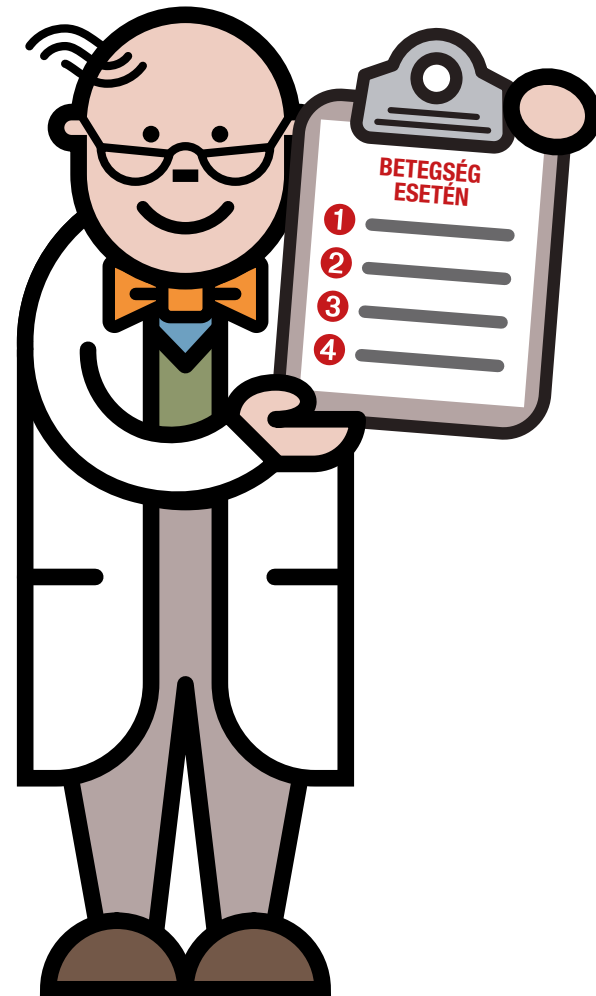

Kell-e a változtatni a diétán betegség alatt?

Gyermekkori betegségek alatt, a katabolikus folyamatok és a fehérje bontása felgyorsul, ezért fokozottan megemelkedik a fenilalanin a vérben.

Nagyon fontos, hogy ilyenkor is folytassuk a diétát, amennyire csak lehetséges.

Hogyan ellenőrizhető és követhető a diéta?

RENDSZERES VÉRMINA KÜLDÉSE
ÉS ELLENŐRZÉSE

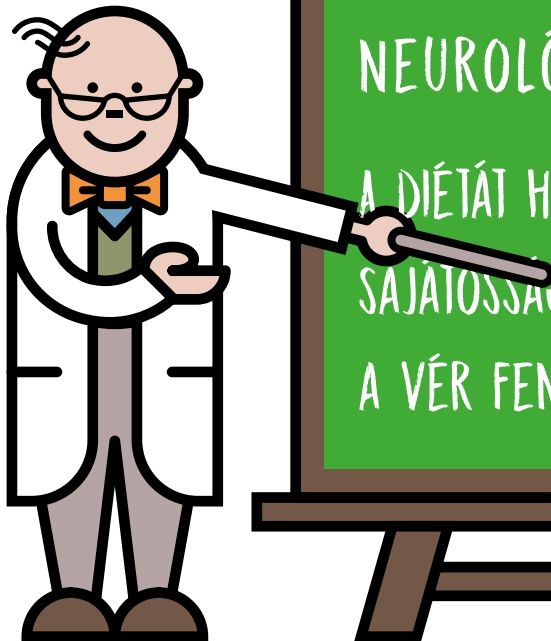
TESTMAGASSÁG, TESTTÖMEG MÉRÉSE

NEUROLÓGIAI FEJLŐDÉS KÖVETÉSE

A DIÉTÁT HOZZÁ KELL IGAZÍTANI AZ ÉLETKORI
SAJÁTOSSÁGOKHOZ, A TESTTÖMEGHEZ ÉS
A VÉR FENILALANIN SZINTJÉHEZ

Kromoszóma, gének, mutációk

Az embereknek DNS-ből álló kromoszómája van.

A gének a DNS részei, melyek hordozzák a genetikai információkat. Minden kromoszóma néhány ezer génből áll.

A mutáció azt jelenti, hogy változás illetve hiba van a genetikai információban.

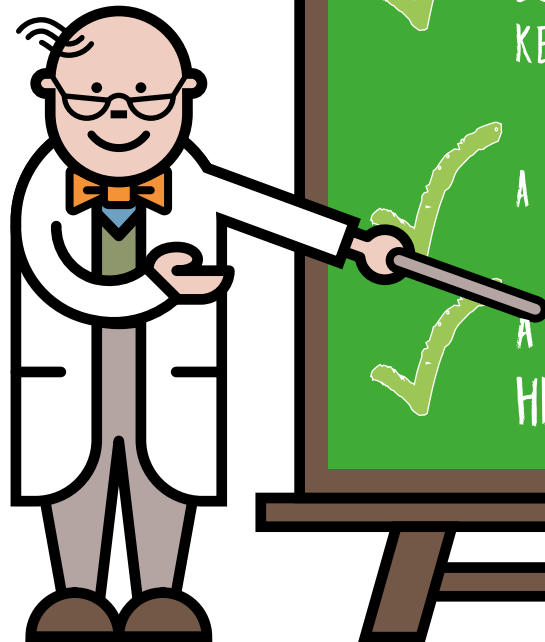

A veleszületett kromoszómák egyik fele a női ivarsejtből a másik pedig a férfi ivarsejtből öröklődik.

A gének ezekben a kromoszómákban hordozzák az információkat, melyek meghatározzák a tulajdonságainkat.

Öröklődés

A PKU EGY ÖRÖKLETES MEGBETEGEDÉS.
EZÉRT NEM LEHET SEMMIT SEM TENNI, AMIVEL MEG TUDJUK ELŐZNI

MINDENKINEK VAN EGY PÁROS GÉNJE, AMI A FENILALANIN-
HIDROXILÁZ ENZIM MŰKÖDÉSÉÉRT FELEL. PKU ESETÉN,
EZEK A GÉNEK NEM MŰKÖDNEK MEGFELELŐEN. EZEK A GYERME-
KÉK MINDKÉT SZÜLŐTŐL A HIBÁSAN MŰKÖDŐ GÉNT ÖRÖKÖLTÉK

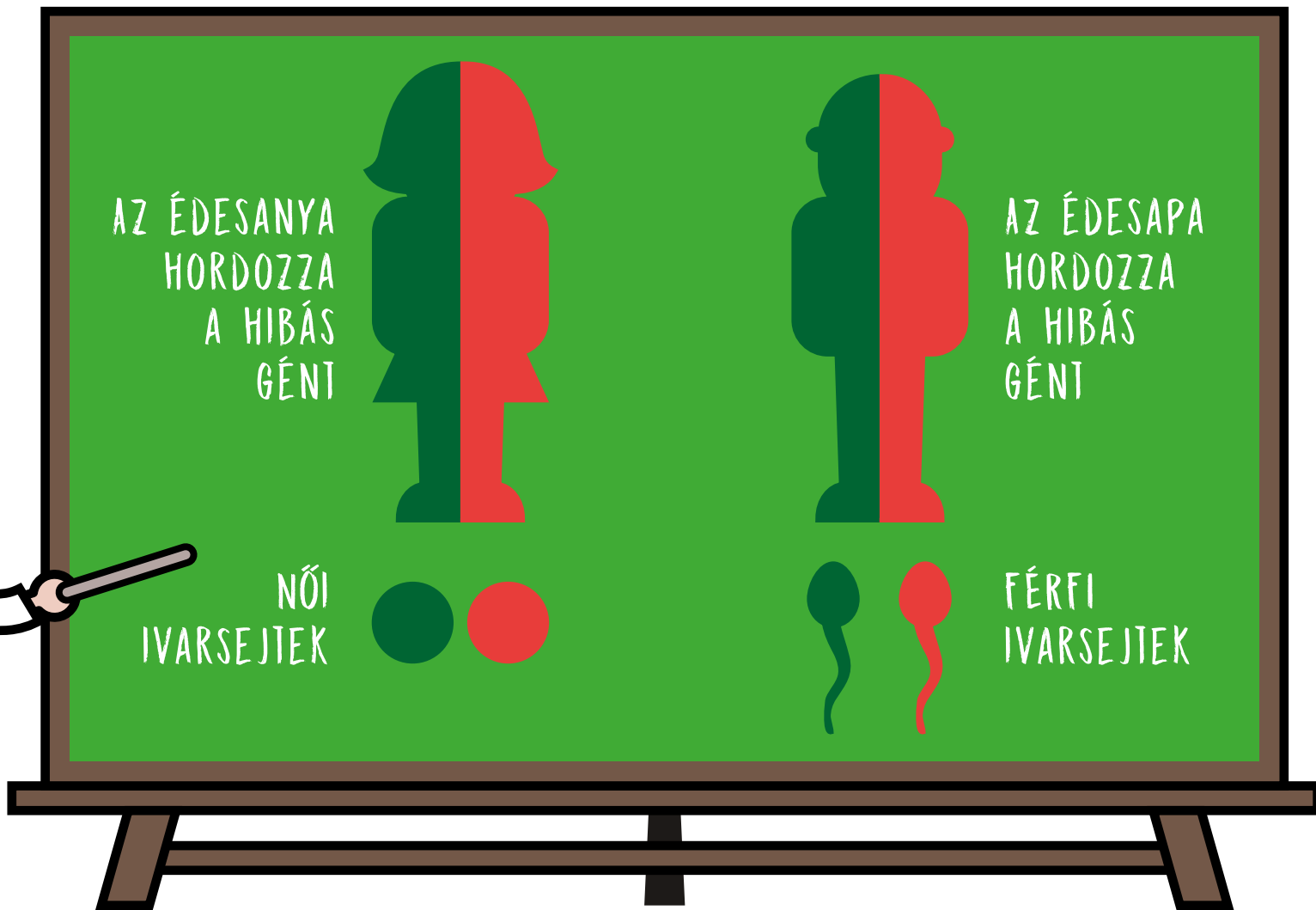
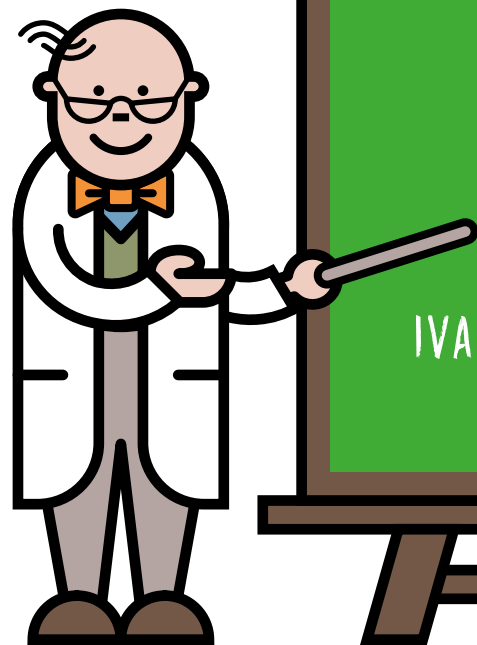

A PKU-S GYERMEK SZÜLEI HORDOZZÁK EZT A HIBÁS GÉNT

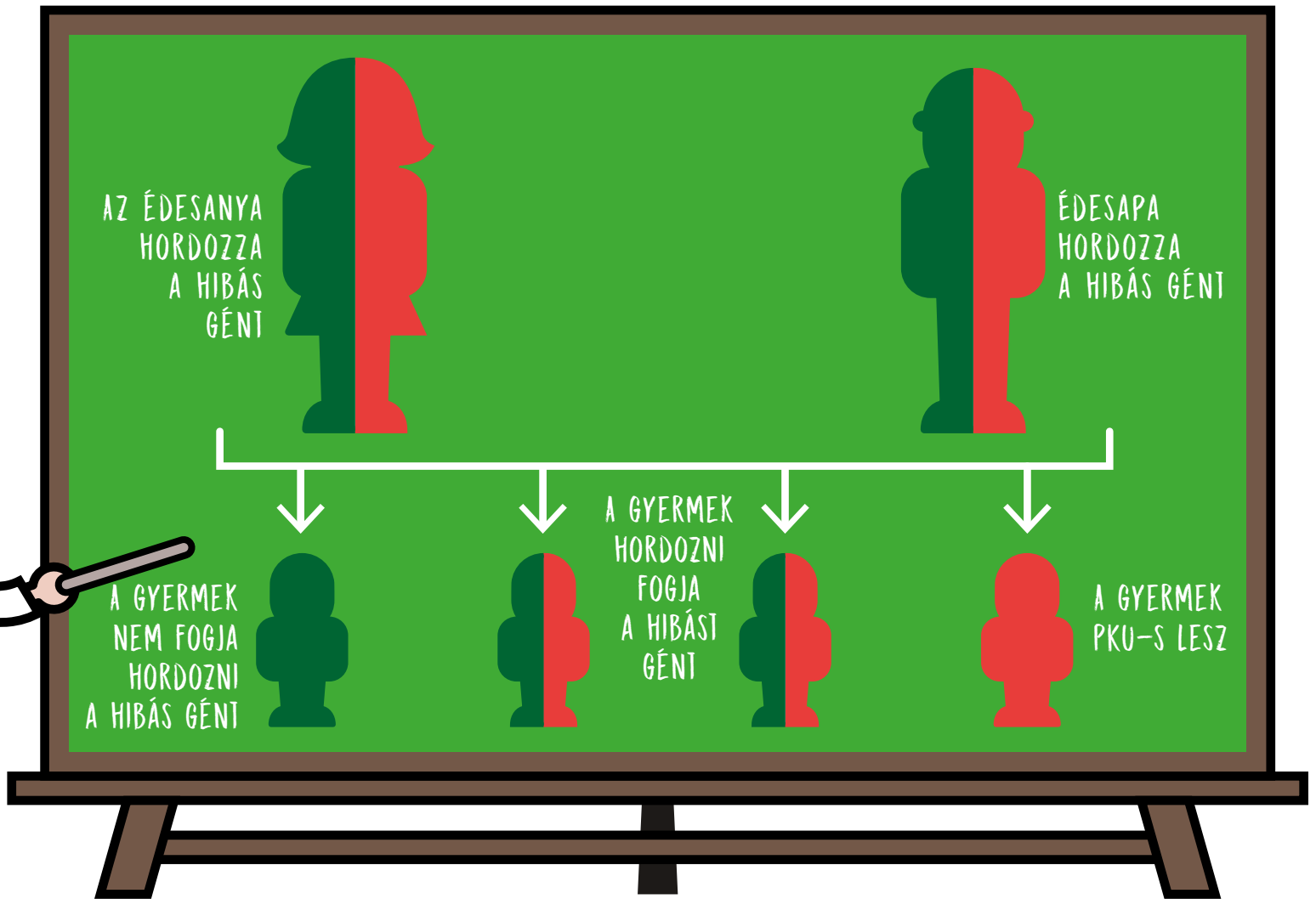

A HORDOZÓK NEM BETEGEDNEK MEG,
HISZEN A MÁSIK GÉNJÜK EGÉSZSÉGES

Öröklődés – autoszomális recesszív öröklésmenet

Öröklődés – lehetséges variációk

Öröklődés – lehetséges variációk

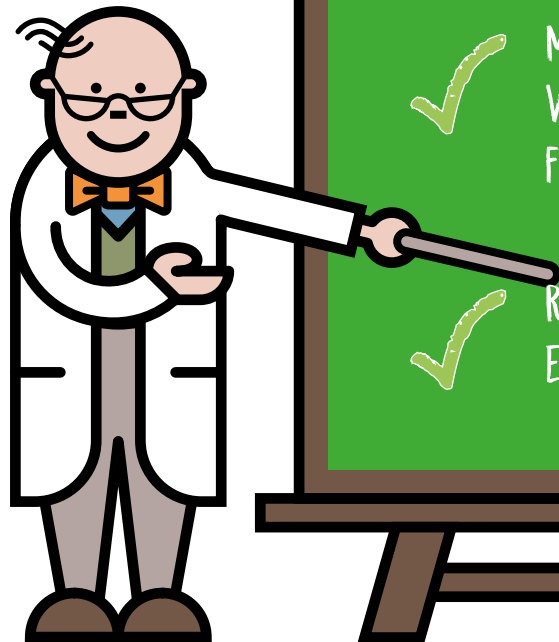
Ha mindkét szülő hordozza a hibás gént,
akkor minden egyes terhesség esetén
az alábbi rizikókat kell figyelembe venni

Minden 4. terhességből
1 lesz beteg,
tehát 25% az esélye
annak, hogy PKU-s lesz
a gyermek

Minden 2. terhességből
1 lesz hordozó,
tehát 50% az esélye
annak, hogy a gyermek
hordozó lesz

Minden 4. terhességből
1 lesz egészséges,
tehát 25% az esélye
annak, hogy a gyermek
egészséges lesz, tehát
nem lesz hordozó
és beteg sem

Legfontosabb információk

A PKU EGY ÖRÖKLETES ANYAGCSERE-ZAVAR

A BETEGSÉG LEHETSÉGES TÜNETEI MEGELŐZHETŐK A MEGFELELŐ DIÉTA ÉS A SPECIÁLIS FEHÉRJEPÓTLÓ TÁPSZER/ÉLELMISZER HASZNÁLATÁVAL

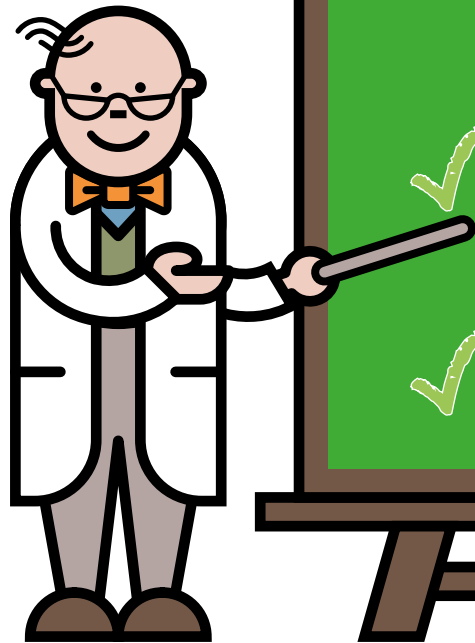
MINDIG SZÁMOLNI KELL A NAPI FENILALANIN BEVITELT VALAMINT A KEZELŐORVOSA ÁLTAL JAVASOLT SPECIÁLIS FEHÉRJEPÓTLÓ TÁPSZER/ÉLELMISZER MENNYISÉGÉT

RENDSZERESEN ELLENŐRIZNI KELL A VÉR FENILALANIN SZINTJÉT, EHHEZ VÉRMINIÁT KELL KÜLDENI A SZŰRŐKÖZPONTBA

Hasznos tippek

MINDIG GYŐZŐDJÖN MEG ARRÓL, HOGY MEGFELELŐ MENNYISÉGŰ FEHÉRJESZEGÉNY ÉLELMISZER ÉS SPECIÁLIS FEHÉRJEPÓTLÓ TÁP-SZER/ÉLELMISZER ÁLL RENDELKEZÉSRE.

A SPECIÁLIS TÁP-SZER/ÉLELMISZER CSAK A KEZELŐORVOS JAVASLATÁRA KAPHATÓ. EZEK CSAK GYÓGYSZERTÁRBAN ELÉRHETŐEK. A HÁZHOZ SZÁLLÍTÁS LEHETŐSÉGÉRŐL ÉRDEKLŐDJÖN A GYÓGYSZERTÁRBAN.

MINDIG GYŐZŐDJÖN MEG ARRÓL, HOGY MEGFELELŐ MINŐSÉGŰ ÉS MENNYISÉGŰ VÉRVÉTELI ESZKÖZ VALAMINT SZŰRŐPAPÍR ÁLL RENDELKEZÉSRE.

BETEGSÉG ESETÉN AZ ÁLTALÁNOS GYÓGYSZEREK HASZNÁLHATÓAK, KIZÁRÓLAG A KEZELŐORVOS JAVASLATÁRA.

Útravalóként.....

A DIÉTÁT EGY EGÉSZ ÉLETEN ÁT KELL TARTANI!

A NEM MEGFELELŐEN TARTOTT DIÉTÁNAK KÁROS KÖVETKEZMÉNYEI LEHETNEK.

A FEHÉRJESZEGÉNY DIÉTA SZABÁLYAIT BETARTVA AZONBAN EZEK ELKERÜLHETŐEK, ÉS A TELJESÉRTŐ ÉLET BIZTOSÍTHATÓ.

A CSODABOGÁR PKU-KÖZÖSSÉGBEN TALÁLKOZHAT OLYANOKKAL AKIK MÁR ÁTMENTEK EZEN AZ ELSŐ NEHÉZ PERIÓDUSON, SEGÍTSÉGET NYÚJTANAK A PROBLÉMÁK MEGOLDÁSÁBAN.

ŐK MÁR MEGTANULTÁK A DIÉTÁT, TÁMOGATJÁK FOGJÁK ÖNÖKET IS A MINDENNAPOKBAN!

LÁTOGASSON EL A WWW.CSODABOGAR.HU OLDALRA, AHOL TOVÁBBI INFORMÁCIÓKAT OLVASHAT A CSODABOGÁR-KLUB TAGSÁGRÓL.

Hasznos információk

- Kezelőorvos neve és elérhetősége:
- Dietetikus neve és elérhetősége:
- Szűrőközpont címe és elérhetősége:

BIMDG

Speciális gyógyászati célra szánt tápszer/élelmiszer, kizárólag orvosi felügyelet mellett adható. Enterális táplálásra, iható tápszerek/élelmiszerek. Ezen információs anyag egészségügyi szakemberek számára készült. A NUMIL Kft. nem vállal felelősséget a jelen anyag illetéktelen felhasználásáért. A NUMIL Kft. a jelen anyag jogosulatlan felhasználásából eredő következményekért minden felelősséget kizár. A csecsemő számára legjobb táplálék az anyatej. A legegészségesebb táplálási mód a szoptatás. Amennyiben nem áll rendelkezésre elegendő anyatej vagy a szoptatásnak más akadálya van, a speciális tápszer/élelmiszer kizárólag a gyermekorvos javaslatára, orvosi ellenőrzés mellett, a használati utasítás szerint alkalmazható.
Numil Kft. • 1134 Budapest, Váci út 35. • Telefonszám: 06 80 223 223

PKU

 NUTRICIA

MET17PHAMSPE10HU
Lezárás dátuma: 2019. 03. 05.